

Sivil Toplum Kuruluşları ve Üniversitelerin Görüşleri Doğrultusunda 4+4+4 Eğitim Sistemine Yönelik Bir Analiz

Nihan COŞKUN

*Adnan Menderes Üniversitesi,
Eğitim Programları ve Öğretimi A.B.D. Doktora Öğrencisi
nihan_coskun@hotmail.com*

Doç. Dr. Kerim GÜNDOĞDU

*Adnan Menderes Üniversitesi,
Eğitim Programları ve Öğretimi A.B.D.
kerim.gundogdu@adu.edu.tr*

Özet

Bu araştırma ile 2012 yılında tanıtılan 4+4+4 eğitim sistemine eleştirel bakış açısıyla yaklaşılması amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerine dayalı olarak, doküman analizi tekniği kullanılarak ulaşılan literatür aracılığıyla, çeşitli sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin de görüş ve açıklamaları doğrultusunda, yeni sistemin olumlu ve olumsuz yönleri nesnel olarak ortaya koyulmasına çalışılmıştır. Araştırmada, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin, 4+4+4 eğitim sisteminde okula başlama yaşı, okulöncesi eğitim, okulların fiziki yapılarının durumu, eğitim kademeleri ve geçiş sistemi, mesleki ve teknik eğitime yönlendirme, ders isimleri-saatleri-sayıları değişikliği, seçmeli ders düzenlemesi, öğretim ve öğretmen yetiştirme programları sorunu ve öğretmenlerin durumu yönünden değerlendirmeleri ortaya konmuş ve elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: 4+4+4 eğitim sistemi, eleştirel analiz

An Analysis on 4+4+4 Educational System According to Non-Governmental Organizations and Universities

Abstract

The purpose of this study was to approach 4+4+4 education system through a critical analysis. The study was carried out with qualitative research and document analysis method is used to identify the positive and negative aspects of new system according to the relevant literature shaped through the opinions and perceptions of various non-governmental organizations and universities. In the research, the assessment of the non-governmental organizations and the universities about the school starting age at 4+4+4 education system, preschool education, physical circumstances of the schools, educational transition among the grades and the class passing system, guidance to vocational or technical schools, the changes of the names, hours and numbers of the lessons, the arrangement of the elective lessons, the problems of instructional and teacher training programs and the current situation of teachers found out and some recommendations were presented according to the findings of the study.

Key words: 4+4+4 educational system, critical analysis

GİRİŞ

Eğitim çabalarının genel amacı, yetişmekte olan çocukların ve gençlerin topluma sağlıklı ve verimli bir biçimde uyum sağlamalarına yardım etmektir (Gürkan, 2005: 3). Eğitim sistemleri, gelişmelerle uyum sağlayabilecek ve gelişmeleri yönlendirebilecek bireyler (Gözütok, 2005: 177) yetiştirebilmelidir. Türk eğitim tarihine bakıldığında, bugünkü eğitim sisteminin temelleri, 19. yüzyılda Osmanlı Devleti döneminde atılmıştır. O günden bugüne eğitim sisteminde birçok değişim meydana gelmiştir. Bu değişim süreci tamamlanmış da değildir (Şişman, 2007: 66). Cumhuriyet hükümetleri eğitimin gelişmesi amacıyla önemli bütçeler ayırmışlar ve çaba göstermişlerdir. Eğitimde verimin geç alınması nedeniyle zaman zaman eğitim bütçeleri düşürülmüştür. Eğitim sisteminin üretici değil tüketici olması nedeniyle harcanan paralar ve çabalar oranında ekonomik ve toplumsal yaşama ilişkin göstergeler yükselmemiştir. Okulların amacı kalkınmaya dönük eleman yetiştirme yerine üst okula öğrenci hazırlamayı amaçlamıştır. Bu amaçta tam başarıya ulaşamamıştır (Türkoğlu, 2011: 248).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından eğitim sisteminin çeşitli yönleri üzerinde yürütülen proje ve çalışmalara bağlı olarak sürekli birtakım yenilik ve değişimler, yeniden yapılanmalar gözlenmektedir (Şişman, 2007: 66). Eğitim sistemimize yönelik yapılan son düzenleme ve değişiklik sonucunda, 11/4/2012 tarihli ve 28261 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 30/3/2012 tarihli ve 6287 sayılı “İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile zorunlu eğitim süresi 8 yıldan 12 yıla çıkarılmış ve bazı yeni uygulamalar gündeme gelmiştir (MEB, 2012: 1). Eğitim kademeleri 4+4+4 şeklinde düzenlenerek ilkokul 4, ortaokul 4 ve lise 4 yıl olarak belirlenmiştir. Yeni eğitim sistemi 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı, bu düzenlemeye neden gerek duyulduğunu şu şekilde açıklamaktadır (2012a: 9-10):

- Dünya geneline göre Türkiye’deki ortalama eğitim süresi düşük olduğundan bu sürenin artırılmak istenmesi,
- Okullaşma oranlarında bölgesel farklılıkların azaltılmak istenmesi,
- Eğitim sistemimizi demokratikleştirme ve esnekleştirme arzusu,
- Değişik kademelerde oluşturulacak seçimlik derslerle tüm vatandaşlarımızın ve öğrencilerimizin eğitimden beklentileri, sosyal ve kültürel taleplerinin karşılanmak istenmesi.
- Kademeler arası yatay ve dikey geçişlere imkan tanıma, esnek yapı sayesinde bireye yetenek ve gelişimine göre erken yaşlarda tercih hakkı tanınması,
- Okula başlama yaşının düşürülmesi ve böylece dünya genelindeki uygulamalarla paralellik gösterilmesinin sağlanması
- Yaş aralığını düşürerek ilkokulların ayrı binalarda, diğer okullara (ortaokul ve lise) devam eden öğrencilerin ise farklı binalarda eğitim yapmasına imkan tanınması.

Sistemin neden 4+4+4 şeklinde tanımlandığına dair ise Bakanlığın açıklaması şöyledir (MEB, 2012a: 12):

“Bu konudaki isimlendirmenin temeli 2010 yılında yapılan Milli Eğitim Şurasında alınan kararlara dayanmaktadır. Ayrıca şunu da ifade etmek gerekir ki, dünyada bu konuda o kadar çok çeşitli kademelendirme var ki, birkaçını örnek olarak verirsek: 8+4, 3+5+2, 4+5+2, 5+4+3, 5+3+4, 6+2+4, 6+3+2, 6+3+3, 6+3+4, 7+3+2. Her bir ülke kendi gelenekleri, kültürleri, bulunduğu coğrafi konum vb. gibi birçok sebeple bu kademeleri oluşturuyor. Eğer bize neden 4+4+4 diye sorulursa, benzer bir sorunun mesela Hollanda’ya neden 6+2+4, Japonya’ya neden 6+3+3, Rusya’ya neden 4+5+2, Fransa’ya neden 5+4+3 şeklinde sorulması gerekir.”

Yasa tasarısının sunulduğu günden itibaren çok tartışılan 4+4+4 eğitim sistemine yönelik olarak sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin, “yapılan düzenlemenin hızlı bir şekilde uygulamaya konmuş olması ve yeterli pilot uygulamaların yapılmamış olmasının, kimi teknik sorunları beraberinde getirdiği” (Gür ve diğ., 2012: 7) yönünde ortak görüşü bulunmaktadır. Karadeniz (2012), Semerci ve

diğ. (2012), Külekçi (2013) ve Memişoğlu ve İsmetoğlu (2013)'nun araştırma sonuçları bu görüşü destekler niteliktedir. Ayrıca yeni düzenlemenin, yeterince kamuoyunca tartışılmadığı (Hacettepe Üniversitesi, 2012), öğretmen ve eğitim uzmanlarına danışılmadığı da genel bir görüş olarak ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, Karadeniz (2012)'in çalışmasında öğretmenler, “kanun çıkmadan önce yeterince tartışılmadığını ve kanun yapılırken işin mutfağında olan öğretmenlere danışılmamasını dayatmaca olarak” gördüklerini belirtmişlerdir. Kandemir ve diğ. (2013)'nin araştırmalarında ise öğretmenler “sisteme geçildiğinde eğitim uzmanlarına danışılmadığı” yönünde benzer görüş bildirmişlerdir. Milli Eğitim Bakanlığı ise konunun son yıllardaki Milli Eğitim Şuralarında tartışıldığını ve son olarak 2010 Şurasında tavsiye kararına dönüştürüldüğünü; teklif verildikten sonra T.B.M.M. Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonundaki çalışmalar süresince konuyla ilgili tüm sivil toplum örgütleri ve akademik çevrelerin görüş ve önerileri alınmak üzere dinlendiğini ve toplumdaki tartışmalar, değerlendirmeler, öneriler dikkate alınarak bazı değişikliklerin gerçekleştirildiğini belirtmektedir. Yine bir raporda, eğitimde yapılacak yeni düzenlemeler, reformlar, başta siyasi partiler olmak üzere, eğitimciler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, medya vb. tüm toplum kesimleri tarafından yeterince tartışıldıktan sonra olabildiğince geniş bir mutabakat ile yapılması gerektiği ifade edilmektedir (Hacettepe Üniversitesi, 2012: 3).

4+4+4 eğitim sistemi, beraberinde büyük tartışmaları da getirmiştir. Değişen ve gelişen dünya doğrultusunda ülkemizde de yenilik çabası içine girilmesinin bir büyük yansıması da eğitim sisteminde yapılan yeni düzenlemeler ve değişikliklerde görülmektedir. Bu bağlamda, eğitim sistemimizi iyileştirme ve geliştirme çalışmaları yapılması, zorunlu eğitim süresinin 8 yıldan 12 yıla çıkarılması olumlu bir gelişme olarak görülmektedir. Yalnız yeni getirilen eğitim sistemi, zorunlu eğitim süresi ile ilgili yapılan düzenlemeden ibaret değildir. Bu nedenle, yeni değişikliğin okul yaşının erkene çekilmesi, okul öncesi eğitimin durumu, okulların fiziki yapıları, mesleki yönlendirme, yeni eğitim kademeleri ve geçiş sistemi, derslerle ilgili yapılan değişiklikler, öğretim ve öğretmen yetiştirme programları vb. boyutlarını ele alarak bütüncül bir değerlendirmesinin yapılması gerekir. Bu bağlamda, kamuoyunun sesi olarak sivil toplum kuruluşlarının ve üniversitelerin yeni düzenleme ile ilgili değerlendirmeleri merak edilmektedir. Yapılan bu çalışma, bu kuruluşların yeni eğitim sistemi ile ilgili olumlu ya da olumsuz yöndeki değerlendirmelerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin görüş ve açıklamaları doğrultusunda, getirilen yeni 4+4+4 eğitim sisteminin, olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koymaktır. Yapılan bu çalışma, 4+4+4 eğitim sisteminde okula başlama yaşı; okulöncesi eğitim; okulların fiziki yapılarının durumu; eğitim kademeleri ve geçiş sistemi; mesleki ve teknik eğitime yönlendirme; ders isimleri-saatleri-sayıları değişikliği; seçmeli ders düzenlemesi; öğretim ve öğretmen yetiştirme programları sorunu ve öğretmenlerin durumu çerçevesinde ele alınmaktadır.

YÖNTEM

Bu çalışma, veri kaynakları ve analiz süreci itibarıyla nitel bir araştırma olup, çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 187) bir yöntemdir. Buradan hareketle, çalışma kapsamında, ilgili alanyazın incelenmiş, konu ile ilgili yazı, haber ve dokümanlara ulaşılmıştır. Ulaşılan kaynaklara ait bir analiz yapılarak, 4+4+4 sistemi ile ilgili çeşitli kategoriler ve ana temalara ulaşılmıştır. Bulgular ise bu ana temalar üzerinde tartışılmıştır.

BULGULAR

1. Okula Başlama Yaşı

4+4+4 eğitim sisteminde tartışılan önemli konulardan biri “okula başlama yaşının 5,5 yaşına düşürülmesi”dir. Okula başlama yaşı ile ilgili olarak Avrupa ülkelerine bakıldığında, ülkelerin çoğunda okula başlama yaşının 6 olarak belirlendiği görülmektedir. Bunun dışında Birleşik Krallık (İngiltere ve Galler), Malta ve Hollanda’da yasal yaş 5’tir. En küçük yaş olan 4, Kuzey İrlanda’dadır. En büyük yaş olan 7 ise üç Baltık ülkesinde, Bulgaristan’da ve üç İskandinav (Danimarka, Finlandiya ve İsveç) ülkesindedir (EURYDICE, 2011: 9).

MEB (2012a: 14), yeni düzenleme ile ilgili olarak milli eğitim sistemimizin iki temel kanunu olan 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda önceki düzenlemeye göre bir farklılık yapılmadığını, sadece iki kanun arasında paralellik sağlandığını belirtmektedir. Buna göre, 2012 – 2013 öğretim yılından itibaren (esasen 30 Eylül 2012 itibarıyla), 60 ayını dolduran çocukların ilkokula başlamaları gerektiği belirtilmiştir. Fakat kamuoyunda yaşanan yoğun tartışma, talep ve Bakanlık olarak yapılan değerlendirmeler sonucunda Eylül sonu itibarıyla 66 ayını dolduran çocukların ilkokula kayıt yaptırılmalarına karar verilmiştir (MEB, 2012a: 4). Bu hususa ilişkin 13 Ağustos 2012 tarihinde Sağlık Bakanlığının aldığı kararla, ilkokul için bedeni veya zihni gelişiminin yeterli olmadığı düşünülen 66 ay ve üzeri çocuklara verilecek tıbbi tanı raporun, çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanları tarafından düzenlenmesi uygun görülerek, velilere bu yönde bir esneklik tanındığı (Akt. ERG, 2012: 2; Gür ve diğ., 2012: 8) belirtilmiştir. Ayrıca, yaşça kayıt hakkı elde etmemiş olduğu halde fiziki ve ruhi gelişim yönünden hazır olduğu düşünülen 61 - 66 ay arasındaki çocukların da velisinin yazılı isteği üzerine ilkokul eğitimine yönlendirilebileceği belirtilmiştir (MEB, 2012a: 14).

Bazı STK’ların okul öncesi eğitime darbe vuracak endişesiyle düzenlemeye karşı çıkmalarının aksine Milli Eğitim Bakanlığı, birçok Avrupa ülkesinde çocukların okula erken başladığını ifade ederek yeni düzenlemeyi savunmuştur (Gür ve diğ., 2012: 7). Uluslararası Eğitimciler Derneği (2012), okula başlama yaşının erkene çekilmesini, 60-72 ay aralığındaki farklı kişilik özelliklerine sahip çocuklara, seviyelerine uygun yaşta okula başlama imkanı verilmesi açısından olumlu bir değişiklik olarak görmektedir. Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği (2012: 2) ise, okula başlama yaşında değişiklik yapılmaması gerektiğini; geçmiş tecrübelerden hareketle, ülkemiz çocuklarına uygun olmadığı görüşünü savunmaktadır. Ülkemizde 1983-1985 eğitim-öğretim yıllarında, beş yaş çocuklarının ilköğretime alınmaları denenmiştir (Hacettepe Üniversitesi, 2012: 1). Bu karar, hiçbir hazırlık yapılmadan uygulanmaya konmuştur. İlköğretim programları, materyaller, öğretmen eğitimi, destek faaliyetler vb. planlanmadığı için uygulama başarısız olmuştur. Böyle bir uygulamanın başlatılması, pilot çalışmaların yapılıp, eğer olumlu sonuçlar alınacak olursa ilköğretim okullarının 5 yaş çocuğunun gereksinimlerine göre düzenlenmesi, öğretim programlarının geliştirilmesi, öğretmenlerin hizmetiçi eğitimlerinin yapılması vb. birçok değişikliğin yapılması, öğretmen eğitimi programlarının ve istihdamının yeniden düzenlenmesini gerektirir (Güven, 2012: 565).

Türk Eğitim-Sen (2012)’in çalışması sonucunda, araştırmaya katılan eğitimcilerin %87.1’inin okula başlama yaşı ile yapılan düzenlemeye karşı oldukları ortaya çıkmıştır. Kas-sinir koordinasyonu ve okuma-yazma ile sayısal becerileri henüz gelişmemiş çocukların ilkokula başlamasının sakıncalı olduğu, küçük yaşta ilkokul 1. sınıfa başlayan çocukların uyum sağlamakta zorlanacağı, farklı yaş gruplarının aynı sınıfta olmasının özellikle küçük yaşta öğrencilerin başarısını olumsuz yönde etkileyeceği, okulların fiziki şartları ve güvenlik önlemleri küçük yaşta çocuklar için uygun olmadığı ve yeterli derslik bulunmadığını ileri sürmüşlerdir.

Eğitim-Bir-Sen’in konu ile ilgili yaptığı araştırma sonucu, okula başlama yaşının erkene çekilmesinin okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler tarafından olumlu karşılanmadığını ortaya koymaktadır. Eğitim-Sen de okula başlama yaşı ile ilgili yapılan değişikliği ciddi bir sorun olarak nitelemektedir. Farklı yaşlardaki çocukların (60-66 aylık, 72 aylık ve 83 aya kadar olan) aynı ortamda eğitim görmelerinin önemli sorunları beraberinde getirmesinin yanında, sınıfların aşırı kalabalıklaşmasına ve okulların önemli ölçüde ikili öğretime geçmesine neden olması (Eğitim-Sen, 2012: 2) yönünden de

olumsuz bir değişiklik olarak görülmektedir. Bunun yanı sıra, getirilen yeni düzenlemeyle birlikte sanılanın aksine sınıf mevcutlarında bir artış olmadığını; bunun temel nedeninin de, “ilkokullarda norm fazlası durumuna düşen öğretmenlerin mağdur edilmemesi adına yeni şubeler açıldığından, ortalama sınıf mevcutlarının düştüğü” (Gür ve diğ., 2012: 8) görüşünü taşıyanlar da mevcuttur.

60-72 ay arası çocukların çoğunun temizlik, tuvalet, beslenme becerileri yönünden yeterince gelişmemiş, kural algısı oluşmamış, kalem tutma becerisi edinmemiş olması; yoğun öğretim programlarıyla karşı karşıya olması, bu yaş grubuna uygun olmayan sınıf öğretmenleri; okulun fiziki koşullarının (merdiven, lavabo, sıra, masa ve tahtalar) uygun olmaması yönünden, yaşla ilgili yapılan bu düzenleme eleştirilmektedir (Eğitim-İş, 2012: 4; Eğitim-Sen, 2012: 3-4, ERG, 2012: 3; TEM Derneği, 2013). Ayrıca, dikkat süreleri kısa olan bu dönemdeki çocukların, okullardaki 40 dakikalık derslerde oturma ve dikkatlerini derse vermeleri zor olduğu için çocukların dikkat dağınıklığı, disiplinsizlik, dinleme bozukluğu gibi etiketlendirmelere maruz kalabilecekleri ve bu durumun sonraki eğitim yaşantılarını derinden etkileyebileceği düşünülmektedir (Eğitim-İş, 2012: 4).

2. Okul Öncesi Eğitim

İlköğretim sürecinden önce ve bu sürecin dışında yapılan okul öncesi eğitimin temel amacı, çocukları ilköğretime hazırlamak ve ilköğretim için gerekli becerilerin kazandırılmasında önemli fırsatlar sunmaktır (Hacettepe Üniversitesi, 2012: 1). Bu önemine karşın, yeni eğitim sisteminde okul öncesi eğitimle ilgili herhangi bir düzenlemenin yapılmadığı görülmektedir.

Okul öncesi eğitime başlama yaşında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Yeni sistem gerçekleştirilmeden önce 37 – 72 ay arasındaki çocuklar okul öncesi eğitim alabiliyorlarken, şimdi de yine 36 ayını tamamlamış çocuklar okul öncesi eğitim alabileceklerdir. Ancak zorunlu temel eğitime başlama yaşı değişmiş olduğundan üst sınırdaki bir değişiklik yapılmıştır. Buna göre, 30 Eylül 2012 tarihi itibarıyla 37 - 66 ay arasındaki çocukların anaokulunda veya uygulama sınıflarında, 48 - 66 ay arasındaki çocukların ise anasınıflarında okul öncesi eğitim görebilmeleri sağlanacaktır (MEB, 2012a: 14).

MEB (2012a: 16), önceden 61 – 72 ay arasındaki çocukların okul öncesi eğitimde yüzde 100 okullaşmasını hedeflerken, yeni düzenlemeyle birlikte 48 – 66 ay arasındaki çocuklarda yüzde 100 okullaşmayı sağlamayı hedeflediklerini belirtmiştir. Bunun yanı sıra, şu anda faaliyetleri devam eden “3, 4, 5 Erken Eğitimi Seç” programını uygulayan Bakanlığın, okul öncesi eğitimde hedefinin yine % 100 okullaşma olduğu ifade edilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı istatistiklerine bakıldığında, 2003-2004 öğretim yılında 344.741 öğrencinin okul öncesi eğitim aldığı görülürken, bu sayının sürekli bir artış göstererek 2011-2012 öğretim yılında 1.169.556'ya yükseldiği görülmektedir. Fakat 2012-2013 öğretim yılında, okul öncesi eğitime devam eden öğrenci sayısı 1.077.933'e düşmüştür (MEB, 2013: 14). Bu düşüşün en önemli sebebinin, yeni düzenleme ile okul öncesi eğitimin zorunlu kılınmaması ve ilkokula başlama yaşının erkene çekilmesinin olduğu düşünülmektedir.

4+4+4 eğitim sisteminde, fiziki alt yapının yetersiz olması gerekçesiyle okul öncesi kademesinin kapsam dışı bırakılması büyük bir hata (Türk Eğitim-Sen, 2012a: 1) olarak görülmektedir. Ülkemizde okul öncesi eğitim sadece engelli çocuklar için zorunludur ve bu durum çocukların akranlarıyla sosyalleşme ihtimalini ortadan kaldırmaktadır. Durum böyleyken, yeni düzenlemede, tüm çocuklar için okul öncesi eğitimin zorunlu kılınmamış olmaması üzüntüyle karşılanmıştır. Fiziksel veya ruhsal engeli ne olursa olsun her çocuğun bir arada bulunacağı, beraberce sosyalleşip gelişimlerini sürdürmelerine olanak sağlayacak fiziki ve sosyal ortamlarda zorunlu okulöncesi eğitim almalarının önemi göz ardı edilmemelidir (Otizm Platformu, 2012).

Yeni düzenleme, okul öncesi eğitimin, zorunlu eğitimin dışına çıkarılarak (Ankara Üniversitesi, 2012; Eğitim-İş, 2012: 3), ilkokulun ilk yılına sıkıştırılmaya çalışılması yönünden olumlu bir adım olarak görülmemektedir (Eğitim-Sen, 2012). Konu ile ilgili olarak ERG (2012: 2), sürdürdükleri çalışmalar ve basında çıkan haberler doğrultusunda; okula kayıt sürecinde derslik sıkıntısı nedeniyle 60-65 aylık öğrencileri okulöncesi eğitime yönlendirmeyi tercih eden okullar olduğunu; kimi

okullarda velilerin anasınıfı kontenjanları dolduğu için çocuklarını anasınıfına kayıt ettiremediklerini; birçok velinin de okulöncesi eğitim için ücret ödemek yerine, çocuklarını ücretsiz olacağı için 1. Sınıfa kaydettirmeyi tercih ettiğini belirtmektedir. Dolayısıyla, okulöncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınmamış olması ve/veya ücretli olması, 60-65 aylık çocukların gelişim özellikleri ve gereksinimlerine daha uygun bir ortamda eğitim almasının önünde engel oluşturabilmektedir.

Zorunlu ilköğretime başlama yaşının 1 yıl erkene alınması ve bunun sonucu olarak okulöncesi eğitimin zorunlu eğitimin dışına çıkarılması çocuğun gelişim ve eğitimine ilişkin bilimsel verilere uygun değildir. Bu yaş çocuklarının çoğu öz bakım gereksinimlerini bile kendi kendilerine karşılayabilecek, temel eğitime hazır olmalarını sağlayan fiziksel ve zihinsel gelişimi gösterecek düzeyde olmayabilir. Daha önce denenmiş ve sakıncaları nedeniyle vazgeçilmiş olan bu yaklaşımın yeniden gündeme getirilmesi uygun değildir. Okul öncesi eğitime verilen önem ve sağlanan gelişmeler göz ardı edilmeyerek okul öncesi eğitim (60-72 ay) zorunlu temel eğitim kapsamında ele alınmalı, ancak 72. ayını tamamlamış çocuklar ilköğretime başlamalıdır (Ankara Üniversitesi, 2012).

Ülkemizdeki eğitim politikalarının katılım ve bilimsel bilgiye dayalı karar alma süreciyle bütüncül yaklaşımı benimseyerek, okulöncesi ve diğer eğitim basamaklarını kesintisiz olarak yapılandırarak, ilköğretimi bir yıl erken başlatmak yerine, okulöncesi eğitimin zorunlu eğitim kapsamına alınması gerekmektedir (ODTÜ, 2012: 5).

3. Okulların Fiziki Yapıları

Bakanlık, yeni sistemde her üç kademenin de fiziki bakımdan bağımsız olmasının esas alındığını ve şartların uygun olması halinde, her üç kademenin bağımsız olarak düzenlenmesine öncelik verileceğini; okulların fiziki ortamlarının, öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınarak düzenleneceğini; aynı bina içerisinde ilkokul ile ortaokulun veya ortaokul ile lisenin birlikte bulunması durumunda, okul giriş çıkış kapıları ile bahçe gibi ortak kullanım alanlarının öğrencilerin yaş seviyeleri dikkate alınarak düzenlenmesinin sağlanacağını, ayrıca ikili öğretimle her iki kademe öğrencilerinin farklı zamanlarda okulda bulunacaklarını (MEB, 2012a: 31-32) belirtmiştir.

Eğitim-Sen (2012: 6), yasanın hazırlanma gerekçesine aykırı olarak, ilkokul öğrencileriyle ortaokul öğrencilerinin bir arada eğitim yapmak zorunda kaldıklarını; müzik, resim, idareci ve öğretmen odaları, kütüphaneler, bilgisayar laboratuvarları gibi alanların dersliklere dönüştürülmek zorunda kaldığını belirtmektedir.

Okulların fiziksel koşullarının okula başlaması zorunlu olan 66 aylık çocuklar ve velilerinin talebiyle okula başlayacak olan 60-65 aylık çocuklar için uygun bir ortam sunmamaktadır. Okul binalarında çeşitli tadilat çalışmaları ve hazırlıklar yapılmasına karşın, öğretmen ve idarecilerin görüşleri, bu kadar kısıtlı bir sürede tüm okul binalarında merdivenlerin, lavaboların, sıraların vb. bu yaştaki çocukların fiziksel koşullarına uygun hale getirilmemiş olduğu yönündedir. 1.sınıf öğrencilerinin okulla tanıştığı ilk hafta boyunca basına yansıyan haberler de, okulların artan öğrenci sayısı ile baş etmekte zorlandıklarını, tüm okulların küçük yaştaki öğrenciler için gerekli hazırlıkları yapamamış olduklarını göstermektedir (ERG, 2012: 3).

Fiziksel mekanların elverişsizliği, eğitimin kalitesi kadar çocukların güvenliği açısından da tehlike oluşturmaktadır (ERG, 2012: 3). Bu nedenle, okulların fiziksel şartlarının çocuğun okul korkusunu azaltabilecek hale getirilmesinin kısa sürede sağlanması gerekmektedir (Uluslararası Eğitimciler Derneği, 2012).

4. Eğitim Kademeleri ve Geçiş sistemi

Yeni eğitim sisteminin 4+4+4 olarak isimlendirilmesinin temeli, 2010 yılında yapılan Milli Eğitim Şurasında alınan kararlara dayanmaktadır. Yeni düzenleme ile, 12 yıllık zorunlu kademeli eğitim getirilerek 12 yıllık süre üç kademeye ayrılmıştır. Birinci kademe 4 yıl süreli ilkokul (1. 2. 3. ve 4. sınıf), ikinci kademe 4 yıl süreli ortaokul (5. 6. 7. ve 8. sınıf) ve üçüncü kademe 4 yıl süreli lise (9. 10. 11. ve 12. sınıf) olarak düzenlenmiştir. Yeni yapıda, hedeflenen esnek program anlayışı ve çocukların gelişim özellikleri esas alınarak bu kademelendirme yapılmıştır. İlk dört, çocuğun okula alıştığı ve

temel becerileri kazandığı evredir. İkinci dört, çocuğun yeteneklerini sınıadığı ve geliştirdiği bir kademedir. Üçüncü dört ise çocuğun yetenek, gelişim ve tercihleri doğrultusunda genel eğitim veya mesleki ve teknik eğitim alacağı kademedir (MEB, 2012a: 10-12).

Eğitim Bir-Sen (2012: 7)'in konu ile ilgili yaptığı araştırmada katılımcılar, zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasının, Anadolu liseleri ve imam hatip liselerinde herhangi bir değişime neden olmadığını belirtmişlerdir. Bu süreçten, özellikle genel liselerin Anadolu liselerine dönüştürülmesi ve Anadolu liselerine sınavla sınırlı sayıda öğrenci alınması nedeniyle, meslek liselerinin bu durumdan oldukça olumsuz etkilendiği ve meslek liselerinin öğrenci sayısında çok ciddi artışların olduğu, sınıf mevcutlarının çok kalabalıklaştığı belirtilmiştir.

Geçiş sistemi ile ilgili yapılan değişiklikler şöyledir (MEB, 2012a: 17-19):

- Eylül 2012 tarihinden itibaren, uygulanacak olan yeni eğitim sisteminde, imam hatip ortaokullarının sadece 5. sınıflarına öğrenciler alınacaktır. Ortaokulların (ilköğretim okullarının) ara sınıflarında okuyan öğrencilerin imam hatip ortaokullarına geçişi mümkün değildir.
- Ortaokulu bitiren öğrencilerin liselere devamı konusunda birkaç yıl daha Seviye Belirleme Sınavına (SBS) göre bir seçme süreci devam edecektir.
- Liselerden üniversiteye geçişte ise yerleşme sisteminde değişiklikler gerçekleştirilecektir. Bu süre içinde, öncelikle üniversite eğitimindeki kapasite arzını artırmak hedeflenmiştir. Gerek lise türlerinde ve programlarında gerçekleştirilecek değişiklikler ve bunlar arasındaki kalite farklılıklarını kaldıracak yeni uygulamalar, gerekse üniversitelerdeki gelişmeler sonucunda birkaç yıl içerisinde liselerden üniversitelere geçiş sisteminde de değişiklikler yapılmasını sağlayacak ortam oluşturulacak ve öğrenci seçme, sıralama ve elemeye dayalı merkezi sınav sistemi ortadan kaldırılmış olacaktır.

Yukarıda belirtilen düzenlemelerin yanı sıra, katsayı eşitleme düzenlemesi ve meslek liseleriyle düz liseler arasındaki katsayı farkının kaldırılması (Türk Eğitim-Sen, 2012a: 4) ve böylece imam hatip liselerinden ve diğer meslek liselerinden mezun bir öğrencinin tıp, mühendislik, hukuk vb. alanlarında eğitim alabilmesine fırsat tanınması (Uluslararası Eğitimciler Derneği, 2012); AOBP hesaplamasının sonlandırılarak, bunun yerine diploma notlarından ibaret bir hesaplama yönteminin benimsenmesi, hem eşitlik hem de rehberlik açısından olumlu bir adım olarak görülmektedir (Gür ve diğ., 2012: 17). Bunun yanı sıra, öğrencilerin ölçme ve değerlendirmelerinde ülke çapında bir standart bulunmadığından bu yeni uygulamanın var olan eşitsizliği daha da arttıracığını ve Fen ve Anadolu liselerini cezalandırmaya yönelik (Eğitim-İş, 2012: 14) bir uygulama olduğunu düşünen bir kesim de mevcuttur.

5. Mesleki ve Teknik Eğitime Yönlendirme

MEB (2012a: 21), yapılan değişikliklerin hiçbir yerinde ortaokullarda mesleki eğitimden ve 9 yaşında mesleki eğitime başlamaktan söz etmediklerini; öğrencileri ortaokul sonunda farklı programlara devam etme imkanına kavuşturduklarını; öğrencilere, üniversiteye girişteki katsayı farklılığının kaldırılmasıyla ortaöğretim sonunda da istek, ilgi, yetenek ve akademik yeterliliklerine göre tercih yapma hakkı tanıdıklarını belirtmektedir. Mesleki ve teknik eğitim 9. sınıfta, yani üçüncü kademe (4te) başlamaktadır. Ayrıca yeni düzenleme ile ortaokuldan sonra öğrenciler, "Mesleki Eğitim Merkezleri"ne devam edebileceklerdir. Ancak açık öğretim lisesi uygulaması ile de zorunlu eğitimlerini tamamlayacaklardır.

Öğrencilerin açık öğretim ve evde eğitim gibi olanaklarla da öğretim görebilmesi durumunun, özellikle alt sosyo-ekonomik düzeyden gelen kız ve erkek çocuklarını okullaşma süreci dışına çıkaracağı ve çağ nüfusunun ortaöğretim içinde bulunma oranını düşüreceği düşünülmektedir. Ayrıca, açık öğretim veya evde eğitim gibi olanaklar eğitimin niteliğini tehlike altına sokacak uygulamalar olarak görülmektedir (Boğaziçi Üniversitesi, 2012). Bu düzenleme ancak, ortaöğretimde okullaşma oranlarında artışla yetinilmediği ve tüm ortaöğrenim kurumlarından mezun olan

öğrencilerin belirli asgari kazanımları elde etmiş olmaları sağlandığı takdirde eğitim sistemimiz için olumlu bir adım olabilir (ERG, 2012: 7).

Türk Eğitim-Sen (2012a: 3) kesintili eğitimi, mesleki ve teknik eğitime yönlendirme açısından desteklerken; bunun yanı sıra, eğitim ve öğretimin, öğrencilerin okul havasını soluması, arkadaşları ile birlikte olması, eğitimini yüz yüze ve öğretmenlerinin gözetiminde sürdürmesi, sosyalleşebileceği bir ortama sahip olması gibi unsurlarla birlikte gerçekleşmesini savunduğu için, ortaokul 4'üncü sınıftan sonra öğrencilerin eğitimlerine açık öğretim yoluyla devam edebilmesine yönelik bir düzenleme yapılmasını doğru bulmamaktadır. Bu düzenlemeyle birlikte çok sayıda çocuğun örgün eğitimden uzaklaşacağı (Güven, 2012: 567), çocuk işçiliğinin yaygınlaşacağı (Eğitim-Sen, 2012: 15), kız çocuklarının eve hapsedilecekleri ve çocuk gelinlerin sayısının artacağı (Türk Eğitim-Sen, 2012: 3) düşünülmektedir.

Yapılan değişikliklerle sadece imam hatip ortaokulları kurulmuştur. İmam hatip ortaokullarının dışındaki ortaokulların hiç birisi mesleki eğitim veren ortaokul değildir (MEB, 2012a: 21). Ensar Vakfı (2012: 9), ortaokul düzeyinde farklı okul türleri öngörülmesini doğru bir yaklaşım olarak değerlendirmekte; öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına ve velilerin taleplerine cevap vermeyi amaçlayan bir seçenek olduğunu öne sürmektedir. Buna ek olarak kanunda özellikle birinci kademedeki sonra bağlayıcılığı olan bir yönlendirmeden bahsedilmediğini, aksine öğrencilere farklı meslekler hakkında bilgilendirme ve rehberlik yapılmasının önerildiğini dile getirerek bu değişikliği desteklediğini ortaya koymaktadır.

Eğitim-İş (2012: 5), ikinci dört yılda mesleki yönlendirmeyi bilim dışı bulmakla birlikte, yapılan bu değişikliğin amacını, imam hatip ortaokullarının açılmasının önünü açma olarak yorumlamaktadır. Eğitim-Sen (2012: 10) raporunda, aynı eğitim bölgesi veya mahalledeki okulların imam hatip ortaokullarına dönüştürülmesi sonucunda öğrencilerin, bu okulları tercih etmeyerek, başka okullarda öğrenimlerine devam etmek zorunda kaldıklarını, evleriyle okulları arasındaki mesafenin arttığını ve bu durumun da sınıf mevcutlarının artmasına, öğrencilerin uyum ve ulaşım sorunları yaşaması gibi sorunlarla karşı karşıya kalmalarına neden olduğunu belirtmektedir.

Meslek tercihi ve meslek eğitimi, temel ve genel eğitimden sonra yapılmalıdır. Sağlıklı bir meslek tercihi, çocuğun kendi ilgisini, yeteneklerini, değerlerini, kişilik özelliklerini tanıması; meslekleri, mesleğin gerektirdiği eğitimi, istihdam olanaklarını ve koşullarını tanımasıyla mümkündür. Bilimsel veriler ilgi, bilgi, yeti ve becerilerin 15 yaşlarında bile kararlılık göstermediğini ve kaygan bir zeminde olduğunu (Boğaziçi Üniversitesi, 2012), ergenlerin ilgilerinin 17-18 yaşlarında kararlılık göstermeye başladığını, bununla birlikte sürekli değiştiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla gelişmiş birçok ülkede ve özellikle Avrupa ülkelerinde mesleki yönlendirmenin orta öğretimin son yıllarında yapılması bir tesadüf değildir (Hacettepe Üniversitesi, 2012: 2).

6. Ders İsimleri-Saatleri-Sayıları Değişikliği

Yeni düzenleme kapsamında, derslere yönelik olarak yapılan değişiklikler şöyledir (MEB, 2012a: 24-25):

- Yabancı dil öğretimi ilkökul 2. sınıfta başlamaktadır.
- “Oyun ve Fiziki Etkinlikler ” ile “İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi” dersi yeni getirilen zorunlu derslerdir.
- Fen ve Teknoloji dersinin adı Fen Bilimleri olarak değiştirilmiştir. Ayrıca yeni düzenleme ile bir yıl erkene çekilip üçüncü sınıfta başlamaktadır. Mevcut çizelgede 4. ve 5. sınıflarda haftada 3 saat, 5.-8. sınıflarda haftalık 4 saat olan ders, 3. sınıfta 3 saat, 4. ve 5. Sınıflarda birer saat artış ile 4.-8. sınıflarda haftalık 4 saat olarak düzenlenmiştir.
- Serbest etkinliklerle birlikte bir ders 40 dakika olmak üzere 1 - 4. sınıflarda haftada 30 ders; ortaokulda ise 5. ve 6. sınıfta 36 ders, 7. ve 8. sınıfta 37 ders olarak düzenlenmiştir.

Bakanlık, ders çizelgesindeki değişiklikler ile öğrencilerin akademik yükünün azaltılmasını ve okula aidiyetlerinin geliştirilmesini amaçlamıştır. Yapılan değişikliklere bakıldığında, Oyun ve Fiziki Etkinlikler dersine haftada beş saat ayrılmış olması, küçük yaştaki öğrencilerin okula aidiyetlerinin

gelişmesi yönünde olumlu bir adım olarak öne çıkmaktadır. Ancak, çizelge değişikliği ile amaçlanmış olduğu üzere öğrencilerin ders yükünün azaltıldığını söylemek mümkün değildir. Bir saatlik Türkçe ders saatinin eksilmesine karşın, Matematik'in ders saati bir saat artmıştır. Oyun ve Fiziki Etkinlikler'e beş saat ayırabilmek için, Görsel Sanatlar ve Müzik derslerinden birer saat eksiltmiştir (ERG, 2012: 3).

Türkiye'nin ders saatleri toplamının uluslararası ortalamaların çok altında olduğu ve küresel düzeyde çocukların ihtiyaç duyduğu eğitimi verebilmek için ders saatlerinin artırıldığı ifade edilmiştir (MEB, 2012'den akt. Gür ve diğ., 2012: 9). Ders saatlerinin artırılması, eğitim sisteminin niteliğini artırmaya yönelik bir adım (Gür ve diğ., 2012: 9) görülmektedir. Bu görüşün aksine, hazırlanan ders çizelgelerinin var olan sorunları çözmek yerine, yeni sorunları beraberinde getireceği ve bir kargaşa ortamı yaratacağı düşünülmektedir (Eğitim-İş, 2012: 7). Yapılan ders çizelgesi değişiklikleriyle birlikte ders saatlerinin artması, öğrencilerin okulda geçirecekleri süreyi etkileyecektir. Bu durum, özellikle sabahçı-öğlenci olarak ikili eğitim uygulaması yapılacak olan okullarda, ortaokul öğrencilerinin sabahın çok erken saatlerinde okula gitmelerine ve ilkokul öğrencilerinin ise okuldan akşam saatlerinde çıkmalarına ya da teneffüslerin süresinin beş dakikaya kadar azalmasına neden olacaktır (ERG, 2012: 5).

Eğitim Bir-Sen (2012)'in konu ile ilgili araştırması; özellikle beşinci sınıf öğrencilerinin günde yedi veya sekiz saat ders almaya hazır olmadıklarını ve öğleden sonraki son saatlerde çok sıkıldıklarını; ders saatlerinin artırılmasının, ikili öğretimde ve taşınmalı eğitimde daha fazla soruna neden olduğunu ortaya koymuştur. Yapılan bir başka araştırma (Eğitim-Sen, 2012) ise, ikili öğretimde teneffüs sürelerinin kısalması sonucu, öğrencilerin ihtiyaçlarını gideremediği, enerjilerini teneffüslerde atamadığı, oyun ihtiyacını karşılayamadığını; erken saatte derse başlayan öğrencilerin uykusuz kaldıkları, derse adapte olamadıklarını ve özellikle geç çıkış nedeniyle son derslerin verimsiz geçtiğini ortaya koymuştur

Ortaöğretimde eklenen seçmeli ders saatleri, öğrencilerin alacağı haftalık toplam ders saatlerini de etkilemiştir. Örneğin, sağlık meslek liseleri ve Anadolu sağlık meslek liselerinde iki saat seçmeli ders eklendiği için, öğrencilerin toplam ders saatleri iki saat artışla farklı alanlardaki sağlık meslek liselerinde 38 ile 44 arasında değişecektir. Genel liseler, meslek liseleri ve teknik liselerde ise, eklenen seçmeli derslerle birlikte öğrenciler haftada yedi saat daha fazla, toplam 37 saat ders görecektir. Anadolu, fen, sosyal bilimler, Anadolu öğretmen, güzel sanatlar ve spor liselerinde ise seçmeli ders saatleri beş saat olacak ve haftalık toplam ders saati 40 saati bulacaktır (ERG, 2012).

7. Seçmeli Dersler

Gerek ilköğretim okullarında gerekse ortaöğretim okullarında okutulacak dersler Talim ve Terbiye Kurulunun kararı ile belirlenmekteydi. Şimdi ise yine Talim ve Terbiye Kurulu hangi derslerin zorunlu dersler, hangi derslerin seçimlik dersler olacağını belirleyecek, ancak Kanunda yer alan hüküm gereği ayrıca ortaokullar ile imam hatip ortaokullarında farklı programlar arasında tercihe imkan verecek şekilde bu belirlemeyi yapacaktır (MEB, 2012a: 11).

Seçmeli derslerin, öğrenci veya ebeveynin isteğine ve tercihinin bağlı olarak, alabilme hakkı sağlamak amacıyla (MEB, 2012a: 10) düzenlendiği belirtilmektedir. Seçmeli derslere yönelik olarak yapılan düzenlemeler şöyledir (MEB, 2012a: 23-25):

- İlkokullarda seçmeli ders uygulaması olmayacaktır. Seçmeli dersler ortaokul ve liselerde uygulanacaktır.
- Ortaokul ve liselerde, Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı, seçmeli ders olarak belirlenmiştir. Azınlık okullarında okuyan öğrenciler için bu dersler geçerli değildir. Bu okullarda kendi dinleriyle ilgili dersler okutulmaktadır.
- Farklı inançlar "Temel Dini Bilgiler" seçimlik dersinde okutulabilecektir.
- Seçmeli dersler haftada toplam sekiz saat olmak üzere, beşinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar alınabilecektir.

- Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Görsel Sanatlar, Müzik, Oyun ve Fiziki Etkinlikler, Beden Eğitimi ve Spor, Teknoloji ve Tasarım, Trafik Güvenliği, Rehberlik ve Kariyer Planlama, İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi dersleri zorunlu dersler olarak belirlenirken seçmeli dersler; Din, Ahlak ve Değerler, Dil ve Anlatım, Yabancı Dil, Fen Bilimleri ve Matematik, Sanat ve Spor ve Sosyal Bilimler olmak üzere altı farklı alanda tanımlanmıştır.
- Sanat ve Spor alanında Görsel Sanatlar, Müzik, Spor ve Beden Eğitimi dersleri öğrencilerin tercihlerine bağlı olarak iki (2) ya da dört (4) saat olarak seçilebilecektir.
- İlkokulda serbest etkinlikleri uygulama okul yönetimleri ve ailelerin isteğine bağlı olup, zorunlu olmayacaktır.
- 10 öğrencinin seçmeli dersi seçmesi halinde ders açılmakla birlikte, bu konuda esneklik sağlanması öngörülmektedir.
- Her bir seçmeli ders haftada iki (2) saat olacaktır. Ancak Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi ve Spor ile Müzik dersleri 2 saat ya da 4 saat olarak seçilebilecektir.
- Öğrenciler ilgi ve tercihlerine göre, beşinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar her sınıf düzeyinde haftalık sekiz (8) saat ders seçebileceklerdir.
- Seçmeli derslerin “Dil ve Anlatım” alanında “Yaşayan Diller ve Lehçeler” dersi bulunmaktadır. Bu derste öğrencilerin ve velilerin taleplerine bağlı olarak farklı dil ve lehçelerin öğretimi yapılabilecektir.

Seçmeli ders düzenlemesi ile ilgili olarak en önemli problemin öğretmen açığı olduğu, bu açığın da genellikle ücretli öğretmenlerle karşılandığı (Eğitim Bir-Sen, 2012: 7) belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, seçmeli derslerle ilgili olarak üzerinde durulan ve eleştiri getirilen iki husus vardır. Birincisi Kur'an-ı Kerim dersinin ve Peygamberimizin hayatının seçmeli ders olarak belirlenmesi, ikincisi de Kürtçe'nin seçmeli ders havuzuna eklenmiş olmasıdır. Bu dersler konusunda kamuoyunun yine ikiye ayrıldığı görülmektedir.

Yeni eğitim sistemi ile öğrencilere temel eğitim becerileri yanında ilgi ve yeteneklerine göre farklı seçmeli derslerin getirilmesi doğru bir yaklaşım (Ensar Vakfı, 2012: 9) olduğu düşüncesini taşıyanlar vardır. Özellikle ortaokul ve liselerde, Kur'an-ı Kerim dersinin ve Peygamberin hayatının, isteğe bağlı seçmeli ders olarak okutulması çok önemli ve sevindirici bir eğitim adımı (Uluslararası Eğitimciler Derneği, 2012), toplumsal talebi karşılayan demokratik bir adım (Gür ve diğ., 2012: 9) olarak görülmektedir. Eğitim Bir-Sen (2012: 6) de yaptığı araştırma sonucunda yönetici, öğretmen ve velilerin çoğunluğunun seçmeli ders uygulamasını olumlu karşıladıklarını; özellikle, Kur'an-ı Kerim ve Hz. Muhammed'in Hayatı derslerinin veliler tarafından olumlu karşılandığını ve bu derslerin genellikle veliler tarafından seçildiğini belirtmektedir.

Eğitim-Sen ise raporunda (2012; 9); seçilen dersi okutacak öğretmenin olmayışı, yeterli öğrenci sayısına ulaşamama, okul baskısı, mahalle baskısı vb. gerekçelerle, özellikle kenar mahalle okullarında, genellikle “zorunlu seçmeli” hale gelen dini derslerin seçildiğini belirtmektedir. Bunun yanı sıra Eğitim-İş (2012: 8), programda din içerikli derslerin, tüm ortaokullar ile ortaöğretim kurumlarında yer alması, beraberinde öğrencilerin bu derslerde türbanla derslere girmelerini ve zaman içerisinde imam-hatipleşme süreciyle karşı karşıya kalınacağı kaygısında olduklarını dile getirmiştir.

Seçmeli dersler arasında dillerin bulunması bilimsel açıdan desteklenecek bir öneridir (Boğaziçi Üniversitesi, 2012). Dini içerikli derslerin yanı sıra Kürtçe'nin de seçmeli ders olarak belirlenmesinin önemli bir gelişme olduğu (Gür ve diğ., 2012: 9) düşüncesini taşıyanlar olduğu gibi bu dersin seçmeli ders havuzuna eklenmesine şiddetle karşı çıkanlar da (Türk Eğitim-Sen, 2012b) olmuştur.

8. Öğretim ve Öğretmen Yetiştirme Programları Sorunu

Okula başlama yaşının düşürülmesi ve sistemin 4+4+4 e dönüştürülmesi ile birlikte, öğretim programlarında ve öğretmen yetiştirme programlarında köklü değişikliklere gidilmesine gereksinim vardır. Mevcut sistem yıllardır süregelen 5+3 sistemine dayalıdır. Tüm öğretmen yetiştirme programları ve ilköğretim programları bu çerçevede hazırlanmış ve uygulanmaktadır. Tüm bu sistemin, yeni eğitim sistemine dayalı olarak yeniden düzenlenmesi kaçınılmazdır (ODTÜ, 2012: 2).

2005 yılından itibaren uygulanan öğretim programları, 1. sınıftaki öğrencilerin okula başlama yaşının 6 yaş olarak değerlendirilmesi ile oluşturulmuştur. Okula başlama yaşının erkene çekilmesi, tüm derslere ait programlarda köklü değişikliklere gidilmesini, kitapların ve kılavuzların yeniden düzenlenmesini ve özellikle sınıf öğretmenlerinin 5 yaş grubu özelliklerine göre bir öğretim yapmasını gerektirmektedir (ODTÜ, 2012: 2). Milli Eğitim Bakanlığı (2012: 11), gerek okul öncesi gerekse ilköğretim 1. sınıf programının, yeni düzenlemelere uygun hale getirilmek üzere gözden geçirileceğini; daha küçük çocukların okula uyumunu kolaylaştırma amacıyla (akt. Gür ve diğ., 2012: 8), yeni öğretim programının düzenleneceğini, fakat ilköğretim 2 - 4. sınıflarında okutulan programın yine okutulmaya devam edeceğini (MEB, 2012: 22) belirtmiştir.

TTKB, 1. sınıfın ilk 12 haftasını kapsayan “Uyum ve Hazırlık Çalışmaları” eğitim programını öğrenci ve öğretmen kitapları ile birlikte Ağustos ayının son haftasında yayımlamıştır. İlkokula yeni başlayan öğrencilerin okula uyumunu kolaylaştırmak, 1. sınıf derslerine temel oluşturmak ve hazırlık amacıyla oluşturulan program, küçük yaşta 1. sınıfa başlayacak olan çocukların okula ve eğitim etkinliklerine daha kolay adapte olabilmeleri için önemli bir çalışma olarak görülmektedir. Buna karşın, uyum programının ardından, 1. sınıfta nasıl bir müfredat uygulanacağı ise belirsizdir. Mevcut program ve MEB tarafından yapılan açıklamalar, daha önce okulöncesi eğitimi almamış ve/veya ilkökula yeterince hazır olmayan öğrencilerin hangi aşamada diğer öğrencilerle benzer düzeye gelebileceği, gelişimsel farkların hangi aşamada kapanmış olmasının beklendiği gibi kritik sorulara yanıt vermemektedir (ERG, 2012: 3-4).

Eğitim Bir-Sen (2012: 6), konu ile ilgili araştırması sonucunda birçok öğretmen ve velinin, oryantasyon programından memnun kalmadığı ve bunu gereksiz gördüğü; özellikle velilerin baskısı ve öğretmenler arasında çocukları erken okumaya başlatmak rekabeti nedeniyle oryantasyon programının kısa sürede tamamlandığı ve öğretmenlerin okumayı öğretmeye başladıkları; öğretmenlerin çoğunun, oyun ve fiziki etkinlikler dersinde okuma, yazma ve matematik gibi dersler yaptıkları ortaya çıkmıştır. Eğitim-Sen (2012: 7-8) de yaptığı araştırma sonucunda, 72 ay üzeri çocukların boyama, kesme çalışmalarından bıkar hale geldiklerini; anasınıfına gitmiş çocuklar için oryantasyon programına gerek duyulmadığını; kimi öğretmenlerin geçmiş yıllardaki gibi ders işlemeye devam ettiklerini ve bu durumun küçük yaşta çocuklar için dezavantajlı olduğunu belirtmektedir.

66-72 ay arasındaki çocuklar, daha somut işlemler dönemine geçmediği için 1’inci sınıf becerileri arasında bulunan okuma-yazma, basit sayısal değerlendirme ve işlemleri yapabilecek bilişsel düzeyde değillerdir. Müfredatı değiştirmek ise 1’inci sınıfta etkinlikle verilebilen bu becerileri bir yıl erteleme durumunu yaratmakta ve ilköğretim 1’inci sınıfa ait olmayan okulöncesi becerileri bu sınıfa taşımaktadır. O zaman, içerik açısından model 1+3+4+4 haline gelmektedir. Böyle bir sistem, bilimsel açıdan sakıncalı görülmektedir (Boğaziçi Üniversitesi, 2012).

12 yıllık kesintili zorunlu eğitime girişle birlikte sadece eğitim sistemi değil, bu sistemin sürdürülebilmesi için gerekli bütün etkenler de yeniden düzenlenmelidir. Bu etkenlerden en önemlisi sistemin uygulayıcıları olan öğretmenler ve dolayısıyla öğretmen yetiştirme programlarıdır (Sözen ve Çabuk, 2013: 214).

Önerilen yeni sistem mevcut öğretim programlarına uygun olmadığı gibi mevcut öğretmen yetiştirme koşullarına da uygun değildir. Mevcut öğretmen yetiştirme sistemi içinde okul öncesi dönem, 1-5. sınıflar, 6 -8. sınıflar, 9-12. sınıfların öğretmenleri farklı bölümlerde ve farklı pedagojik ilkelerle yetiştirilmektedir. Fakat yeni eğitim sisteminde, öğretmenler lisans düzeyinde aldıkları eğitimin hedeflediği yaş grubundan farklı bir grubun eğitimini üstlenmek zorunda kalacaklardır. Her

yaş kümesinin özellikleri farklı pedagojik ilkeleri gerektirmektedir. İlk dört sınıfın öğretmeninin hem okul öncesi hem sınıf öğretmeni olarak görev yapması sakıncalıdır (Ankara Üniversitesi, 2012). Okuma yazma ve üst eğitim öğretim faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere yetiştirilmiş sınıf öğretmenlerinin (Eğitim-İş, 2012: 4), 66-72 aylık çocukları da kapsayacak şekilde öğretimi nasıl gerçekleştireceği merak edilmekte ve bu durumdan kaygı duyulmaktadır.

Okulöncesi öğretmenliği lisans eğitiminde öğretmen adayları okuma-yazma öğretimine yönelik eğitim almamaktadırlar. Benzer şekilde, 5 yaşını dolduran çocuklara eğitim vermesi planlanan sınıf öğretmenleri de tamamen farklı eğitim anlayışı ile düzenlenen lisans programlarından diplomalarnı almamaktadırlar. Örneğin; sınıf öğretmenliği programında oyun, yaratıcılık gibi önemli dersler yoktur. Bir diğer deyişle, 6 yaşında 1. Sınıfta okuyan bir çocuğa öğretmenlik yapmak için ne okulöncesi öğretmenin ne de sınıf öğretmenin donanımı yeterli değildir (ODTÜ, 2012: 5).

Konu ile ilgili yapılan çalışmalar, sınıf öğretmenlerinin küçük yaş gruplarıyla ilgili büyük zorluklar yaşadığını (Eğitim-Sen, 2012: 4), 5-5,5 yaş grubu öğrencileri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı için öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap veremediği ve okuma yazma programını uygulamada öğretmenler arası rekabetten kaynaklı sorunlar yaşanacağı (Kandemir ve diğ., 2013: 11); öğretmen adaylarının da sınıf öğretmenliği formasyonunun, bu uygulamaya uygun olmadığı görüşünde olduklarını (Kartal, 2013: 211) ortaya koymuştur.

Okulöncesi eğitimin zorunlu olacağı gerekçesi ile birçok üniversitede bu program açılmış ve ciddi sayılarda öğrenci bu programlara kayıt olmuştur. Okulöncesi eğitimin bir sene azaltılması durumunda bu program mezunlarının nasıl istihdam edileceği önemli bir sorun olarak ortaya çıkacaktır (ODTÜ, 2012: 5).

9. Öğretmenlerin Durumu

Yeni eğitim sisteminde, okul öncesi öğretmenleri yine okul öncesi kademesinde, sınıf öğretmenleri birinci kademe (ilk dörtte), branş öğretmenleri ise ikinci ve üçüncü kademe (dörtte) görev alacaklardır. MEB (2012a: 27), uygulamanın ilk yılında okula kayıt yaşının erkene çekilmesi nedeniyle birinci sınıflar düzeyinde öğretmen ihtiyacı doğacağını; sistemde ücret karşılığı derse giren öğretmenlerin bulunduğunu ve ortaya çıkacak öğretmen fazlalığının bu alanlarda da değerlendirileceğini belirterek konuya ilişkin şu açıklamaları yapmıştır:

“2012 – 2013 öğretim yılında 66. ayını tamamlayan çocuklarımızın da ilkökul 1. sınıfa kaydolacak olması nedeniyle 1. sınıflarımızda önceki yıllara göre çok daha fazla öğrenci kaydı gerçekleştirilecektir (Ayrıca 60 – 66 ay arasındaki çocuklardan da kayıt olacak olanlar düşünüldüğünde bu sayının daha da artması mümkündür). Dolayısıyla bir ilkökulumuzun 1. sınıflarında diyelim ki önceden 3 veya 4 şube varken şimdi 5 veya 6 şube olacak. Bu öğretmenlerimiz yeni açılacak şubelerde görevlerine devam edecekler. Ayrıca, şu anda 1 - 5. sınıflarda ülke genelinde şube/öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ortalama 30 iken, yeni sistemle 1 - 4. sınıflarda bu sayı yaklaşık 22 civarına inmiş olacaktır.”

Eğitim Bir-Sen (2012: 4) yaptığı çalışma sonucunda, norm fazlalığı sorununu çözmek için okul yöneticilerinin, okulların tüm fiziki imkanlarını kullanarak yeni sınıflar açtığını ve böylece öğretmenlerin norm fazlası durumuna düşmesinin büyük oranda engellendiğini; yeni sınıfların açılması ile birlikte öğretmenlerin büyük ölçüde norm içinde kaldıklarını ve böylece sınıf mevcutlarının da azaldığını ortaya koymuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın açıklaması ve Eğitim Bir-Sen'in çalışma sonuçlarının aksine Eğitim-Sen (2012: 11) ve Eğitim-İş (2012: 11), çok sayıda sınıf öğretmenin norm fazlası durumuna düşerek ciddi sıkıntılar yaşadığı, okulların dönüştürülmesiyle on binlerce öğretmenin tayin istemek zorunda bırakıldığı, öğretmenlerin olduğu kadar öğrencilerin de okul değiştirmek zorunda bırakıldıklarını, ilkökullar ve ortaokullarda branşı tutmayan yöneticilerin yönetim görevlerinin düşeceğini savunmaktadırlar. Türk Eğitim-Sen (2012a) de getirilen yeni düzenlemeyle birlikte öğretmenlerin mağdur olacağı düşüncesini taşımaktadır.

MEB, norm fazlalığı sorununu aşmak için alan değişikliği kararını uygulamıştır. Bu karardan faydalanan bir kısım öğretmenler yeni alanlarında oldukça memnun iken, bazı öğretmenlerin ise

sadece tayin olabilmek için alan değiştirmiş olmaları, alan değişikliği iptal taleplerini gündeme getirmiştir. Alan değişikliği yapan bazı öğretmenlerin iş verimliliği konusunda sorunları olduğu ifade edilmiştir (Eğitim Bir-Sen, 2012: 4-5). Eğitim-İş (2012: 11), ilkokulun 4 yıla indirilmesi sonucunda ilk etapta 30 bin civarında sınıf öğretmeninin norm kadro fazlası durumuna düştüğünü, önümüzdeki yıllarda bu sayının 70 bine çıkmasının beklendiğini ve norm fazlası öğretmenlerin çeşitli sertifika programlarına yönlendirilerek, asıl branşları dışındaki alanlara geçmeye zorlanacağı görüşündedir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Okula başlama yaşının, yapılan son değişiklikle birlikte 5,5 (66 aylık) yaşına düşürülmesi konusunda bir uzlaşımın olmadığı görülmektedir. Ankara Üniversitesi (2012), Boğaziçi Üniversitesi (2012), Hacettepe Üniversitesi (2012), ODTÜ (2012), Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği (2012)'nin konu ile ilgili görüşleri, okula başlama yaşının düşürülmesinin pedagojik açıdan sakıncalar doğuracağı yönündedir. Bunun aksine Ensar Vakfı (2012) ve Uluslararası Eğitimciler Derneği (2012) farklı kişilik özelliklerine sahip çocuklara, seviyelerine uygun yaşta okula başlama imkanı verilmesi açısından yapılan değişikliği olumlu bir gelişme olarak görmektedir. Gür ve diğ. (2012)'nin de açıklamaları bu görüşü destekler niteliktedir. Eğitim Bir-Sen (2012), Eğitim-İş (2012), Eğitim-Sen (2012), Türk Eğitim-Sen (2012)'in yaptığı araştırmalar; gelişim dönemi açısından henüz oyun çağıında bulunan çocukların, zihinsel, fiziksel, sosyal ve psikolojik açıdan hazır olmadıklarını ortaya koymuştur. Buna paralel olarak Başar (2013: 250) yaptığı araştırmada öğretmenler, 60-66 ay aralığında ilkokul birinci sınıfa başlamış öğrencilerin sürecin başında öz bakım becerileri bakımından yetersiz olduklarını; kalem tutma, yazıyı satır aralığına yazma, tahtayı kullanma, oran ve orantı konusunda sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Kandemir ve diğ. (2013) de araştırmalarında birinci sınıf öğretmenlerinin ve velilerin, “öğrencilerin öz bakım becerilerine sahip olmaması, gelişim özelliklerine uygun olmaması, yaş farkının, yaşını dolduran çocuklar için sorun olması” açısından yeni düzenlemeye ilişkin olumsuz görüş bildirmişlerdir. Karadeniz (2012), Gündüz ve Çalışkan (2013) ve Kartal (2013)'in araştırma sonuçları da bu çalışma bulgularını destekler niteliktedir.

Eğitim kademelerinde yapılan değişiklikler, okulların fiziki yapılarında dönüşümü gerekli kılmıştır. STK'ların çalışmaları ve yapılan bazı araştırmalar, okulun fiziki yetersizliklerinden dolayı, “okul binaları, farklı kademelerde öğrenim gören öğrencilerin aynı binada bulunmaları, bazı yerlerde ilkokul, ortaokul ve imam hatip ortaokulunun aynı binada ya da ortamda bulunmaları, derslik, lavabo, masa ve sıralar vb.” konularda sorunlar yaşandığını ortaya koymuştur (Eğitim Bir-Sen, 2012; Eğitim-Sen, 2012; ERG, 2012; Kandemir ve diğ., 2013; Kartal, 2013; Memişoğlu ve İsmetoğlu, 2013). Külekçi (2013)'nin araştırmasında ise öğretmenlerin, yeni düzenlemenin “fiziki imkanlar açısından az da olsa olumlu katkısının olduğunu” belirtmeleri, bu araştırma sonuçları ile örtüşmemektedir. Bu farklılığın, farklı yaş grubuna yönelik yapılan değerlendirmeden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Yurtiçi ve yurtdışında yapılan bilimsel çalışmaların sonuçları, okul öncesi eğitim almış çocukların, bu eğitimi almamış akranlarına kıyasla hem ilköğretime daha iyi uyum sağladıklarını hem de üst öğrenim basamaklarında daha başarılı olduklarını göstermektedir. Dolayısıyla, genel olarak dünyadaki birçok ülkede en az 72 aylık çocukların ilköğretime başlatılmaları ve ilköğretim öncesinde okul öncesi eğitim uygulamaları bir tesadüf değildir (Hacettepe Üniversitesi, 2012: 1). Ankara Üniversitesi (2012), Eğitim-İş (2012), ODTÜ (2012), Otizm Platformu (2012) ve Türk Eğitim-Sen (2012) okul öncesi eğitimin, zorunlu eğitim kapsamına alınması gerektiği görüşünü savunmaktadır. Okul öncesi kademesinin de zorunlu eğitim kapsamına alınarak, zorunlu eğitim süresinin 12 yıldan 13 yıla çıkarılması ve ilkokula başlama yaşı ile ilgili düzenlemenin yeniden gözden geçirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Ankara Üniversitesi (2012), Boğaziçi Üniversitesi (2012), Eğitim-İş (2012), Hacettepe Üniversitesi (2012), ODTÜ (2012), yayınladıkları raporlar aracılığıyla erken yaşta mesleki yönlendirmeyi doğru bulmadıklarını belirtmektedirler. Dünyadaki yönelimin de, artık el sanatlarının etkisinin azalması ve seri üretime doğru bir kayma olması nedeniyle meslek seçiminde çok erken yaşlar mesleğe

yönlendirmenin, sonraki yıllarda sıkıntılara yol açabildiği belirtilmektedir. Bunun aksine Ensar Vakfı (2012) ve Türk Eğitim-Sen (2012), Bakanlığın yeni düzenlemesini olumlu bir gelişme olarak görmektedir. Çocukların yetenek, ilgi, özellik ve değerlerini tanıyarak yaşam hedefleri ve beklentilerinin belirgin ve tutarlı hale gelmesi ancak ergenlik döneminin sonunda gerçekleşebilmektedir. Gelişim psikolojisi alanında yapılan araştırmaların bulguları, ergenlik ve gençlik dönemlerinin giderek daha ileri yaşlara kaydığı yönündedir (Ankara Üniversitesi, 2012). Yapılan araştırmalar, ergenlerin ilgilerinin 17-18 yaşlarında kararlılık göstermeye başladığını, bununla birlikte sürekli değiştiğini ortaya koymaktadır (Hacettepe Üniversitesi, 2012: 2). Yine araştırmalara göre erken yaşta mesleki eğitim, çocukların analitik becerilerini körelttiğini (Sak, 2012'den akt. Karadeniz, 2012: 52) göstermektedir. Bu görüşlerden farklı olarak, çıraklık ve teknisyen eğitime yeterli öğrenci bulunabilmesi amacıyla ilköğretim 4. ve 5. sınıflardan sonra mutlaka mesleki yönlendirme yapılması ve bunun için de ileri Avrupa ülkeleri örnek alınması gerektiği belirtilmektedir (Nogay, 2007'den akt. Semerci ve diğ., 2012: 36). Meslek seçimine erken yaşlarda yönelme, meslek seçiminde üzerinde çok fazla derin düşünmeksizin ve araştırma yapmaksızın sağlıksız kararlar verilmesine yol açabilir. Meslek seçiminin bireyin tüm yaşantısı ve toplumdaki iş gücünün nasıl kullanılacağını büyük ölçüde etkileyeceğinden, bu konuda çok dikkatli olunması gerekmektedir (ODTÜ, 2012: 2).

Ders çizelgesiyle ilgili yapılan düzenlemeyle ilgili olarak, Eğitim Bir-Sen (2012), Eğitim-İş (2012), Eğitim-Sen (2012) ve ERG (2012), öğrencilerin yeni düzenlemeyle birlikte ders yükünün azalmadığı, ders saatlerinin fazla olduğu, ikili öğretim ve taşınmalı eğitim yapan okullarda sorunlar yaşandığı yönünde görüş bildirmiştir. Kandemir ve diğ. (2013) ile Memişoğlu ve İsmetoğlu, (2013)'nun yaptığı araştırma sonuçları bu görüşleri destekler niteliktedir. Bunun yanı sıra Bakanlığın yaptığı değişikliği olumlu karşılayanlar da olmuştur (Gür ve diğ., 2012). Yapılan diğer değişikliklerde olduğu gibi bu konuda da fikir ayrılığının olduğu görülmektedir.

En çok tartışılan konulardan biri de seçmeli derslerle ilgili yapılan değişikliklerdir. Örs, Erdoğan ve Kipici (2013) araştırmaları sonucunda eğitim yöneticilerinin görüşlerinin; “seçmeli ders yükünün öğrencilere farklı ve alternatif ders alma imkanı sağladığı”, “öğrencilerin seçmeli dersleri seçimlerinde ailelerinin daha etkili oldukları” ve “seçmeli ders yükünün, öğrencileri okulda daha fazla zaman geçirmek zorunda bıraktığı” yönünde olduğunu ortaya koymuştur. Ensar Vakfı (2012) ve Uluslararası Eğitimciler Derneği (2012), ortaokul ve liselerde, Kur'an-ı Kerim dersinin ve Peygamberin hayatının, isteğe bağlı seçmeli ders olarak okutulmasını, talebi karşılayan çok önemli bir adım olarak görmektedir. Eğitim Bir-Sen (2012)'nin yaptığı araştırma sonucu da bu görüşü destekler niteliktedir. Karadeniz (2012)'in çalışması sonucunda da öğretmenlerin çoğunluğunun, öğrencilerin isteğe bağlı Kur'an-ı Kerim gibi seçmeli dersler almalarını bir kazanım olarak algıladıkları ortaya çıkmıştır. Eğitim-Sen (2012) ve Eğitim-İş (2012) ise “zorunlu seçmeli” hale gelen ve imam hatipleşme sürecini beraberinde getireceğini düşüncesiyle getirilen dini içerikli seçmeli derslere karşı olduklarını belirtmektedirler. Bununla birlikte Kürtçe'nin de seçmeli ders havuzuna alınması kamuoyunda ciddi tartışmaları beraberinde getirmiştir. Seçmeli derslerle ilgili uygulamanın gerçekten toplumsal talebi karşılayan dersler olup olmadığı konusunda şüpheler vardır.

Yeni eğitim sisteminde, 1. sınıfın ilk 12 haftasını kapsayan “Uyum ve Hazırlık Çalışmaları” eğitim programından başka, öğretim programlarıyla ilgili ya da bunun yansımaları olarak öğretmen yetiştirme programlarında herhangi bir değişikliğin yapılmadığı görülmektedir. Yeni eğitim sisteminin, eski öğretim ve öğretmen yetiştirme programlarıyla hayata geçirilmiş olması hata olarak görülmektedir. Buna paralel olarak, yapılan araştırmalar da öğretmenlerin müfredatı uygularken sorunlar yaşadığını ortaya koymuştur (Eğitim-Sen, 2012; Demir, Doğan ve Pınar, 2013; Kandemir ve diğ., 2013; Külekçi, 2013). Eğitim sisteminin kalbini oluşturan öğretim programları ve öğretmen yetiştirme programları en çok ve özellikle üzerinde durulması gereken konulardır. Bu nedenle, yeni eğitim sistemine göre yeniden I. ve II. kademe öğretim programlarının geliştirilmesi ve bu doğrultuda öğretmen yetiştirme programlarında değişikliklere gidilmesi gereklidir. Ankara Üniversitesi (2012) ve ODTÜ (2012)'nin açıklamaları da bu görüşü destekler niteliktedir.

Yeni düzenleme öğretmenlerin norm fazlası durumuna düşmesini, buna bağlı olarak da norm fazlası durumuna düşen öğretmenlerin alan değiştirmesini beraberinde getirmiştir. Semerci ve diğ.

(2012)'nin araştırmasında, 36-40 bin öğretmenin bransa geçmesine ilişkin bulgularda öğretmenler, "brans dışında derse giren öğretmenlerin nasıl bir eğitim verdiklerinin tartışılır" olduğunu vurgulamışlardır. Örs, Erdoğan ve Kipici (2013)'nin araştırmalarında eğitim yöneticilerinin görüşlerinin; yeni sistemin yönetici ve öğretmen norm kadrolarda olumsuzluklar yaşanmasına yol açtığı, yeni eğitim sisteminde norm fazlası olan öğretmenlerin taşıdıkları mesleki kaygıların verimliliklerini azalttığı, öğretmenin mevcut okulundan norm fazlası nedeni ile başka okula atanmasının eğitim kalitesi açısından olumsuz sonuçlar doğurduğu yönünde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Memişoğlu ve İsmetoğlu (2013)'nin araştırma bulgusu da bu sonucu destekler niteliktedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, öğretmenlerin norm fazlası durumuna düşmesi ve alan değiştirmeleri, yeni eğitim sisteminin olumsuz yönleri olarak görülmektedir.

ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarından hareketle yeni eğitim sistemine yönelik olarak şu öneriler sunulmaktadır:

1. Okul öncesi eğitimde %100 okullaşma oranı hedeflenirken, önceki yıllara oranla 2012-2013 öğretim yılına bakıldığında, öğrenci sayısında düşüş görülmektedir. Bu düşüşün, ilerleyen yıllarda da devam edebileceği ve okul öncesi eğitimin en az diğer öğrenim kademeleri kadar önemli olduğu düşüncesinden hareketle, zorunlu eğitim kapsamına, okul öncesi kademesi de dahil edilmelidir.
2. Okula başlama yaşının düşürülmesi, öğretim programları ve öğretmen yetiştirme programlarını da etkileyen bir husustur. Bu nedenle bu programlarda, yeni eğitim sistemi doğrultusunda düzenleme ve değişiklikler yapılmalıdır.
3. Okulların fiziki yapıları, öğrencilerin gelişim özelliklerine göre düzenlenmelidir.
4. Eğitim sisteminde yapılacak değişiklik ve yenilikler, konu uzmanları ile tartışıldıktan ve yeterli pilot uygulamalar yapıldıktan sonra yürürlüğe konmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ankara Üniversitesi. (2012). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne İlişkin Görüşü*. <http://www.ankder.org.tr/444-sistemi-hakkinda-egitim-bilimleri-fakultesinin-gorusu/> (21.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- Başar, M. (2013). 60-66 Ay Aralığında İlkokula Başlayan Öğrencilerin Kişisel Özbakım ve İlkokuma-Yazma Becerilerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 8/8 Summer 2013, p. 241-252.
- Boğaziçi Üniversitesi. (2012). 5.1.1961 tarih ve 222 sayılı ilköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Hakkında Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Güncellenen Görüşü. http://fed.boun.edu.tr/form_files/Bogazi%C3%A7i_%C3%9Cniversitesi_Egitim_Fak%C3%BCltesi%E2%80%99nin_G%C3%BCncellenen_G%C3%B6r%C3%BCs%C5%9F%C3%BC.pdf (21.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- Demir, S. B., Doğan, S. ve Pınar, M. A. (2013). 4+4+4 Eğitim Sisteminin Yansımaları: Beşinci Sınıflardaki Eğitim-Öğretim Sürecinin Branş Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/9, p. 1081-1098.

- Eğitim-Bir-Sen (2012). *Birinci Yılımı Dolduran 4+4+4 Eğitim Sistemine İlişkin En Kapsamlı İzleme ve Değerlendirme Çalışması*. <http://www.egitimbirsen.org.tr/dosya/954-egitimbirsen.org.tr-954.pdf> (20.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- Eğitim-İş. (2012). *2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı 4+4+4 Zorunlu Eğitim Yasasıyla Başlıyor*. http://www.egitimis.org.tr/www/basinyayin/yayin/50e5903f7dd4a_444rapor.pdf (20.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- Eğitim-Sen. (2012). *Eğitimde 4+4+4 Dayatması 1. Dönem Raporu*. http://www.egitimsen.org.tr/ekler/a34cdb3e23b3bf8_ek.pdf (20.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- ERG. (2012). *4+4+4'e Geçiş Eylül 2012 Bilgi ve Politika Notları*. http://erg.sabanciuniv.edu/sites/erg.sabanciuniv.edu/files/444_Bilgi_Notu_Ne_Degisti_SON.pdf (20.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- EURYDICE. (2011). Avrupa'da Zorunlu Eğitim Süresince Sınıf Tekrarı: Yönetmelikler ve İstatistikler. http://eacea.ec.europa.eu/education%20/Eurydice/documents/thematic_reports/126TR.pdf (22.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- Gözütok, D. (2005). *Program Değerlendirme*. [M., Gültekin (Ed.), Öğretimde Planlama ve Değerlendirme içinde, (5. Baskı), s. 175-190]. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Gündüz, F. ve Çalışkan, M. (2013). 60-66, 66-72, 72-84 *Aylık Çocukların Okul Olgunluk Ve Okuma Yazma Becerilerini Kazanma Düzeylerinin İncelenmesi*. International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 8/8.
- Gür, B. S., Özoğlu, M., Coşkun, İ. ve Görmez, M. (2012). 2012'de Eğitim. **SETA Analiz**, Sayı 58.
- Gürkan, T. (2005). *Eğitim, Öğretim ve Programlarla İlgili Temel Kavramlar*. [M., Gültekin (Ed.), Öğretimde Planlama ve Değerlendirme içinde, (5. Baskı), s. 175-190]. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Güven, İ. (2012). *Eğitimde 4+4+4 ve Fatih Projesi Yasa Tasarısı = Reform mu?*. İlköğretim Online, 11(3), s. 556-577.
- Hacettepe Üniversitesi. (2012). *"05.01.1961 Tarih 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne İlişkin Görüşler*. <http://www.egitim.hacettepe.edu.tr/belge/4+4+4EgtFakKurulKarar.pdf> (21.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- Kandemir, E. M., Şara, P., Akay, Y. ve Zemin, S. (2013). *12 Yıl Zorunlu Eğitime İlişkin 1. Sınıf Öğretmenleri ve Velilerin Görüşleri*. Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counseling, Volume: 2, Issue: 2, p. 1-17.
- Karadeniz, C. B. (2012). *Öğretmenlerin 4+4+4 Zorunu Eğitim Sistemine İlişkin Görüşleri*. Eğitim Bilim Toplum Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 40, s. 34-53.
- Kartal S (2013). *Türkiye'de İlkokula Başlama Yaşının Beş Yaşa İndirilmesinin Eğitim Politikaları Açısından Değerlendirilmesi*. Mülkiye Dergisi, 37 (3), s. 201-214.
- Külekcı, E. (2013). *4+4+4 Eğitim Sistemi Kapsamında Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Cilt:2, Sayı: 2, s. 369-377.
- MEB (2012). 12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Uygulamalar. <http://www.meb.gov.tr/haberler/2012/12YillikZorunluEgitimeYonelikGenelge.pdf> (23.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- MEB. (2012a). 12 Yıl Zorunlu Eğitim: Sorular- Cevaplar. Ankara.

- MEB (2013). Milli Eğitim İstatistikleri: Örgün Eğitim 2012-2013. Ankara.
- Memişoğlu, S. P. ve İsmailoğlu, M. (2013). *Zorunlu Eğitimde 4+4+4 Uygulamasına İlişkin Okul Yöneticilerinin Görüşleri*. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Cilt:2, Sayı: 2, s. 14-25.
- ODTÜ. (2012). "5.1.1961 Tarih ve 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" Hakkında ODTÜ Eğitim Fakültesinin Görüşü". http://www.fedu.metu.edu.tr/web/documents/other/222sayiliilkogretimveegitimkanunuhakkındaegitimfakultesiGorusu_s4_1.pdf (21.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- Otizm Platformu. (2012). "İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" Hakkında Otizm Platformu Görüşü. <http://www.tohumotizm.org.tr/haber/otizm-platformu-444-ortak-gorusu> (21.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- Örs, Ç., Erdoğan, H. ve Kıpıcı, K. (2013). *Eğitim Yöneticileri Bakış Açısıyla 12 Yıllık Kesintili Zorunlu Eğitim Sistemi: İğdır Örneği*. İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı / No. 4, s. 131-154.
- Semerci, Ç., Semerci, N., Eliüşük, A. ve Kartal, S. E. (2012). *Öğretmenlik Mesleğinin Gündemine İlişkin Öğretmen Görüşleri(Bartın İli Örneği)*. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, s. 22-40.
- Sözen, S. ve Çabuk, A. (2013). *Türkiye, Avusturya ve Almanya Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin İncelenmesi*. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (2013) Özel Sayı, s. 213-230.
- Şişman, M. (2007). Eğitim Bilimine Giriş. (3. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- TEM Derneği (2013). <http://www.temder.org.tr/haberler/193-7-ay-deerlendirme-raporu.html> (20.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- Türk Eğitim-Sen. (2012). *Türk-Eğitim-Sen 4+4+4 Anket Sonuçları*. http://www.turkegitimsen.org.tr/haber_goster.php?haber_id=14366 (20.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- Türk Eğitim-Sen. (2012a). *Türk Eğitim-Sen'in 4+4+4 Şeklinde Uygulanması Planlanan 12 Yıllık Zorunlu Eğitim İle İlgili Değerlendirme Raporu*.
- Türk Eğitim-Sen. (2012b). "Kürtçe'nin Seçmeli Ders Olmasına Karşılık". http://www.turkegitimsen.org.tr/haber_goster.php?haber_id=14221 (20.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği. (2012). *Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği Basın Duyurusu*. http://www.ozelokullarderneği.org.tr/haber_detay.asp?id=200 (20.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- Türkoğlu, A. (2011). **109 Soruda Eğitim Bilimine Giriş**. İzmir: TEKNOFSET Matbaacılık.
- Uluslararası Eğitimciler Derneği. (2012). *4+4+4 Eğitim Sistemi İnceleme Raporu*. <http://www.ulued.org/component/k2/item/3-ulued-4%204%204-e%204%9Fitim-sistemi-inceleme-raporu.html> (21.11.2013 tarihinde erişilmiştir).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.